

KUULONÄKÖVAMMAISTEN LEHTI
No 5/1980

KUULONÄKÖVAMMAISTEN LEHTI

Ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 5

15. p:nä maaliskuuta 1980

6. vuosikerta

JULKAISIJA

Sokeain Keskusliitto ry

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut

Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Pirjo Rissanen

TOIMITUKSEN OSOITE

35400 Länkipohja

puh. 935-31357

SISÄLLYS

Sokko	1
Maaliskuu tuo kevään sanoman	1
Tulkkipalvelusta	3
Kuurojen liitto tiedottaa sosiaalisista lomista ...	5
Terveiset Kanadasta	7
Talviolympialaiset ovat ohi	10
Uutisia	15
Terveiset Tyyskylän kurssilta	16

SOKKO

Tunnen ihollani heikon lämmön
ikkunaruudun takaa.

Ulkona on varmasti kirkas
auringon paiste.

Silmät sokeat
osana ainainen pimeys.

Tuntohermot herkät iholla
viestin antaa.

Keväästä kertoo.

Seija Kallio

»MAALISKUU TUO KEVÄÄN SANOMAN»

Maaliskuu on kevään odotuksen aikaa. Vanha sanonta kuuluu: »Maaliskuu maan avaa ja huhtikuu jäät huuhtoo (sulattaa)».

»Maaliskuu maat avaa, tiet tukkii, ojat täyttää».

Maaliskuussa ei ole yhtään liputuspäivää. Tämä kuu-
kausi on täynnä kaikkea muuta. On lämmintä aurin-
gon paistetta, sohjoisia teitä ja kirkkaita hankia. Te-
kee mieli lähteä ulos. Ilma tuoksuu keväälle. Metsä-
kään ei ole enää samanlainen kuin talvella. Luonnon
kanssa heräävät myös metsän eläimet. Lintujen laulu
kuuluu aamulla yhä aikaisemmin. Lauluun yhtyy
erilaisten lintujen ääniä.

Tähän kevään odotukseen liittyy muunkinlaista
odotusta. Olimme Kaijan kanssa Malminharjulla
(Kuurojen Liiton kurssikeskus). Suunnittelimme
siellä yhdessä Kuurojen Liiton tulkkikouluttajien
kanssa kuurojen sekä kuurosokeiden tulkkikoulu-
tusta.

Malminharjulla on pidetty jo kolme viikonloppua
tulkkikoulutusta kuuroille. Tarkoituksena on, että
tulevaisuudessa yhä useampi kuuro toimisi tulkkina
kuurosokealle. Kuurosokealle avautuisi mahdollisuus
useammin osallistua kuurojen tilaisuuksiin. Tällä
kertaa suunnittelimme pitempää koulutusta kuuroil-
le. Pitemmässä tulkkikoulutuksessa on mahdollisuus
antaa enemmän tietoa kuurosokeista kuuroille. On
myös mahdollisuus paremmin tutustua kuurosokei-
siin ja keskustella kuurosokeiden kanssa. Yhdessä-
olo ja keskustelu on sitä parasta tiedon jakamista ja

asenteiden muuttamista.

Lämmintä kevättä teille kaikille. Kirjeitänne odo-
tellen.

Pirjo

TULKKIPALVELUSTA

Invalidihuoltolain muutos tuli voimaan 1.7.1979.
Lainmuutos tarkoitti, että kuurot ja kuurosokeat
voivat saada tulkin. Tulkin palkan maksaa valtio.
Tulkkia anotaan erikseen oman kunnan sosiaalitoi-
mistosta lääkintähuoltokaavakkeella. Lain muutos
tuli voimaan kesälomien aikana ja asia pitkistyi. Lo-
mien loputtua alettiin sosiaalihuoltokunnassa valmistel-
Kuurojen Liiton tulkkitoimikunnan kanssa lain
soveltamista käytäntöön. Sosiaalihuoltokunnassa ajatel-
tiin, että ohjeet kunnille lähetettäisiin vuoden lop-
puun mennessä. Tulkkipalvelun piti alkaa heti vuo-
den alusta.

Miksi tulkkipalvelu ei alkanut?

Valtiovarainministeriö ei hyväksynytkään ehdotettua tulkkien palkkaa. Neuvotteluja jatkettiin edelleen. Tulkin tulisi saada sellainen palkka, että tulkit haluaisivat lähteä pitkän työpäivän päätyttyäkin tulkeiksi. Nyt neuvotteluissa on päästy sopimukseen. Odotetaan vain kirjallista esitystä valtiovarainministeriöstä.

Nimien keräämiseen meni myöskin aikaa. Jokaiselta tulkilta piti saada suostumus tulkkina toimimiseen. Tulkkipalvelu aloitetaan melkein täysin kouluttamattomilla henkilöillä. Osa tulkeiksi halukkaita on toiminut aikaisemmin tulkkeina. Tulkkikoulutuksessa on tällä hetkellä 60 henkilöä. Tulkkilistaan saatiin yhteensä 150 nimeä. Lista lähetetään sosiaalilautakunnille. Palkka maksetaan vain sellaiselle tulkkille, jonka nimi on tulkkiluettelossa (sosiaalilautakunnan nimilista). Kuurojen Liiton tavoitteena on kouluttaa 250 tulkkia eri puolille Suomea.

Tulkkipalvelu alkaa pian. Kirjoitan lehdessä tarkemmin asiasta tulkkipalvelun alettua.

KUUROJEN LIITTO TIEDOTTAA SOSIAALISISTA LOMISTA

Sosiaaliset lomamat ovat tarkoitettu vähävaraaisille kuuroille ja heidän perheilleen, joilla ei ole mahdollisuutta lomailuun. Kaikille kursseille voi tulla kaikenikäisiä. Vuonna 1980 järjestetään seuraavat lomajaksot:

Malmiharjulla:

25.7.–3.8.	pääasiassa perheille ja nuoremmille yksinäisille kuuroille
20.–26.8.	pääasiassa eläkeläisille
17.–23.9.	pääasiassa eläkeläisille
joulu	yksinäisille kuuroille tai muille, jotka haluavat viettää joulun Malminharjussa

Kiviniemi, Norvajärvi Rovaniemen MLK

14.–20.7.	Keski- ja Pohjois-Suomen kuuroille

Kaikki lomamat ovat 7 vuorokauden mittaisia.

Loman aikana järjestetään opinto- ja virkistystoimintaa. Aikuiset maksavat lomastaan (täysihoito) 15 markkaa vuorokaudessa, lapset 10 markkaa. Poikkeustapauksissa loma voi olla täysin ilmainen. Matkat korvataan 50 markkaa ylittävältä osalta. Eläkeläisleiriläiset, joille ei voida myöntää sosiaalista lomaa, maksavat 300 markkaa. Lomaa anotaan lomaaanomuskaavakkeella, joita saa sosiaaliohjaajilta ja Kuurojen liiton toimistosta. Anomuksessa tulee olla kahden henkilön suositus. Tarkoituksena on varmistaa, että anoja todella tarvitsee sosiaalisen loman.

A n o m u s t e n tulisi olla Kuurojen liiton toimistossa 1 kuukausi ennen aiottua loma-aikaa. **I l m o i t t a u t u m i n e n** 1 kuukausi ennen lomajaksoa.

Kuurosokeat ovat tervetulleita kaikille näille lomajaksoille oman valintansa mukaan (erityistä kuurosokeiden lomaviikkoa ei järjestetä). Myöskään oppaan osallistumisesta ei makseta, mutta lisää henkilökuntaa pyritään järjestämään, jos lomille osallistuu useita kuurosokeita.

TERVEISET KANADASTA

Sokeainhuollon maailmanneuvoston kuurosokeiden komitea muodosti vuonna 1979 alakomitean, jonka tehtävänä oli tehdä kirjanen (pieni kirja) koskien vapaaehtoistyöntekijöiden käyttöä kuurosokeita auttamassa (vapaaehtoistyöntekijä on henkilö, joka tekee työtä ilman palkkaa. Hänelle kuitenkin maksetaan esimerkiksi matkakulut). Lukija ehkä muistaa lyhyen raportin, jonka kirjoitin alakomitean ensimmäisestä kokouksesta Lontoossa. Kirjanen valmistui Torontossa 1.2.1980, ahkeran työskentelyn tuloksena. Alakomiteaan kuului vain kolme henkilöä. Marjorie Henham-Barrow Englannista, Louise Cowan Kanadasta ja Inger Lindgren Suomesta. Työskentelyyn ovat kuitenkin osallistuneet myös monet muut. Esimerkiksi Kerry Wadman, joka on kuurosokea mies Kanadasta sekä Joan Mactavish, joka on vastuussa kuurosokeiden palveluista Ontariossa Kanadassa.

Kirjanen on tarkoitettu käytettäväksi kaikkialla maailmassa. Yhtä hyvin Euroopassa kuin Afrikassakin. Se tullaan aluksi julkaisemaan englanninkielellä. Englannin sokeainstituutti on luvannut huoleh-

tia sen painattamisesta. Kirjasen esittely tapahtuu Hannoverissa Länsi-Saksassa ensi kesänä. Hannoverissa järjestetään Helen Keller juhluvuoden kuurosokeiden konferenssi. Tämän konferenssin aiheena on itsenäinen eläminen kuurosokeana ihmisenä. Kirjanen on myös kirjoitettu itsenäistä elämää ajatellen. Vapaaehtoistyöntekijät voivat tukea itsenäistä elämää toiminnallaan.

Kirjasessa selvitetään ensin kuurosokeutta. Mitä kuurosokeus on ja minkälaisia ongelmia se tuo tullessaan? Kuurosokeat ihmiset jaetaan siinä neljään pääryhmään riippuen siitä milloin he ovat vammautuneet. Ryhmät ovat:

1. Henkilöt, jotka ovat menettäneet kuulonsa ja näkönsä aikuisena.
2. Sokeat henkilöt, jotka vähitellen menettävät kuulonsa.
3. Kuurot henkilöt, jotka vähitellen menettävät näkönsä.
4. Kuurosokeana syntyneet henkilöt.

Näistä ryhmistä voi vielä muodostua 16 erilaista yhdistelmää. Tätä lukua tehtäessä kuurosokea Kerry Wadman osallistui työskentelyyn hyvin tiiviisti.

Seuraavassa luvussa puhutaan kommunikaatiosta

(= yhteydenpidosta) ja siinä pyritään (yritetään) huomioimaan eri tavalla vammautuneet henkilöt sekä heidän tarpeensa. Lopuksi käsitellään aihetta miten vapaaehtoistyöntekijät löytyvät sekä minkälaisia koulutusta he tarvitsevat. Selvitetään etteivät vapaaehtoistyöntekijät ole millään lailla erilaisia ihmisiä kuin muut. Kuka tahansa voi olla vapaaehtoisuustyöntekijä riippumatta iästä, rodusta tai uskonnosta. Osassa, jossa käsitellään koulutusta korostetaan suoraan yhteyttä kuurosokeisiin ihmisiin mahdollisimman pian. On selvää, että viittomakielen tai sormiaakkosten ymmärtäminen on aluksi vaikeaa. Yhtä selvää on, että harjoittelu on ainoa keino oppia.

Alkulauseet kirjaseen on kirjoittanut sokeainhuollon maailmanneuvoston kuurosokeiden komitean uusi puheenjohtaja tohtori Robert Smithdas USA:sta. Hän on kuurosokea henkilö ja työskentelee Helen Keller -keskuksessa New Yorkissa. Hän sanoo, että kuurosokeus tuo yksinäisyyttä ja eristyneisyyttä. Vapaaehtoistyöntekijät voivat toimia siltana ulos yksinäisyydestä. Vapaaehtoistyöntekijät voivat myös auttaa kuurosokeaa elämään onnellisena ja hyödyllisenä yhteiskunnan jäsenenä.

Inger Lindgren

TALVIOLYMPIALAISET OVAT OHI

Petri Kinnunen

Pieni Lake Placidin kaupunki USA:ssa on palannut normaaliin arkeen. Kolme viikkoa kestäneet olympialaiset ovat ohi. Seuraavan kerran kilpaillaan talvilajeista olympialaisissa vasta 4 vuoden päästä. Suomalaisille kisat olivat kokonaisuudessaan suuri menestys. Suomi sai kaikkiaan 9 mitallia: 1 kulta, 5 hopeaa ja 3 pronssia. Kultamitallimies oli Rovaniemen Jouko Törmänen, joka viimeisenä kisapäivänä hankki Suomelle kultamitalin. Hopeata saivat hiihtäjäpari Juha Mieto ja Hilikka Riihivuori sekä Jouko Karjalainen. Pronssille sijoittuneet suomalaiset olivat Helena Takalo naisten 10 km:llä, Jari Puikkonen 90 m:n mäenlaskussa ja naisten viestijoukkue.

Olympialaisten suururheilijoiksi kohosivat USA:n Eric Heiden, joka luistelussa voitti kaiken mahdollisen eli 5 kultamitalia ja Neuvostoliiton hiihtäjä Nikolai Zimjatov, joka hiihdossa voitti 3 kultamitalia. Zimjatov voitti 50 km:llä hiihdon 3 minuutilla ennen toiseksi tullutta Juha Mieto. Myös 30 km:llä Zimjatov voitti. Nyt Juha Mieto jäi kärkikamppailusta. Kolmannen kultamitalin Zimjatov voitti miesten viestissä.

Kaikkien aikojen jännittävin kilpailu käytiin 15 km:n hiihdossa. Koko matkan ajan hiihtoa johtivat Juha Mieto ja Ruotsin Thomas Wassberg. Miehet jatkoivat maaliin asti yhtä tasapäisesti. Sähköinen ajanotto ratkaisi voittajan yhdellä sadasosasekunnilla. Wassberg voitti ja Mieto tuli toiseksi. Ero (sadasosasekunti) on kaikkien aikojen pienin ero, joka on ratkaissut 15 km:n kultamitalin.

Naisten puolella parhaista suorituksista vastasivat hiihtäjät Hilikka Riihivuori ja Helena Takalo. Riihivuori hiihti naisten 5 ja 10 km:llä molemmilla hopeaa. Takalo puolestaan toi pronssia naisten 10 km:llä.

Miesten 90 m:n mäenlasku oli aikaisemmin hypätyn 70 m:n mäenlaskun jälkeen todellinen yllätys. Viimeisenä kisapäivänä Jouko Törmänen venytti 90 m:n mäessä tyylikkään hypyn uuteen mäkiennätykseen ja voitti Suomelle kultamitalin. Yllätykset eivät suinkaan päättyneet tähän. Nuori Jari Puikkonen Lahdesta hallitsi hermonsa ja liiteli kolmanneksi.

Suomalaisten menestystä olympialaisissa on sanottu hyväksi. Pieniä takaiskuja suomalaisjoukkueelle tuli vain ampumahiihdossa, luistelussa, ja jääkiekossa. Tyytyväisin mielin voidaan odotella ensi ke-

sää ja Moskovan kesäolympialaisia. Toivottavasti menestys Moskovassa on yhtä hyvä kuin Lake Placidissa.

Olympialaisten tuloksia:

Miesten 15 km

- 1) Thomas Wassberg Ruotsi, 41.57,63
- 2) Juha Mieto S u o m i 41.57,64
- 3) Ove Aunli Norja 42.28,62

Miesten 30 km

- 1) Nikolai Zimjatov N-liitto 1.27.02,80
- 2) Vasili Rotshev N-liitto 1.27.34,22
- 3) Ivan Lebanov Bulgaria 1.28.03,87

Miesten 50 km

- 1) Nikolai Zimjatov N-liitto 2.27.24,60
- 2) Juha Mieto S u o m i 2.30.20,52
- 3) Aleksandr Zavjalov N-liitto 20.30.51,52

Naisten 5 km

- 1) Raisa Smetanina N-liitto 15.06,92

- 2) Hilikka Riihivuori S u o m i 15.11,96
- 3) Kveta Jeriova T-slovakia 15.23,44

Naisten 10 km

- 1) Barbara Petzold DDR 30.31,54
- 2) Hilikka Riihivuori S u o m i 30.35,05
- 3) Helena Takalo S u o m i 30.45,25

Mäenlasku 70 m

- 1) Anton Innauer Itävalta 266,3
- 2) Manfred Deckert DDR ja
Hirokazu Yagi Japani 249,2

Mäenlasku 90 m

- 1) Jouko Törmänen S u o m i 271,0
- 2) Hubert Neuper Itävalta 262,4
- 3) Jari Puikkonen S u o m i 248,5

Yhdistetty

- 1) Ulrich Wehling DDR 432,200
- 2) Jouko Karjalainen S u o m i 429,500
- 3) Konrad Winkler DDR 425,320

Miesten pujottelu

- 1) Ingemar Stenmark Ruotsi 1.44,26
- 2) Phil Mahre USA 1.44,76
- 3) Jacques Lüthy Sveitsi 1.45,06

Miesten suurpujottelu

- 1) Ingemar Stenmark Ruotsi 2.40,74
- 2) Andreas Wenzel Liechtenstein 2.41,49
- 3) Hans Enn Itävalta 2.42,51

Jääkiekkoilu

- 1) USA
- 2) Neuvostoliitto
- 3) Ruotsi

Mitallit jakautuivat maittain:

Neuvostoliitto	10	6	6	22
DDR	9	7	7	23
USA	6	4	2	12
Itävalta	3	2	2	7
Ruotsi	3	—	1	4
Liechtenstein	2	2	—	4
S u o m i	1	5	3	9
Norja	1	3	6	10

UUTISIA

Afganistanin tilanteen seurauksena presidentti Jimmy Carter yritti saada yleisen mielipiteen Moskovan kesäolympiakisojen vastaiseksi. Carterin pyynnöstä nyrkkeilijä Muhamed Ali kierteli Etelä-Amerikan maissa. Alin tehtävänä oli saada boikotti ajatuksen taakse mahdollisimman monta maata.

Jimmy Carter ilmoitti päivämäärän, mihin mennessä neuvostojoukkojen tulisi poistua Afganistanista. Neuvostoliittolaiset eivät kuitenkaan poistuneet ja Carter ilmoitti etteivät USA:n urheilijat osallistu Moskovan kisoihin. Yhdysvaltojen tarkoitus oli järjestää toiset olympiakisat yhdysvaltoihin (varjokisat). Myöhemmin kuitenkin ilmoitettiin, ettei Yhdysvallat järjestä olympialaisia vaan urheilufestivaalit.

Lake Placidin talviolympialaisten jälkeen Jimmy Carter sai USA:n talvikisajoukkueelta vetoomuksen. Vetoomuksessa urheilijat pyytävät, että Yhdysvallat eivät boikotoisi Moskovan kesäolympialaisia. Vetoomuksen oli allekirjoittanut 50 USA:n talviurheilijaa. Carter on myös ehdottanut, että kesäolympialaiset pidettäisiin jossain muussa maassa. Carter on sitä mieltä, että Kreikan pitäisi tulla kisojen pysyväksi isäntämaaksi.

Lauantaina 1.3. pidettiin näkövammaisten SM-hiihdot ja Keski-Suomen näkövammaisten piirinmestaruus hiihdot Huttulassa. SM-viestin voittivat pääkaupunkilaiset. Piirinmestaruuskilpailuissa pärjäsivät omat poikamme hyvin. Matka oli viisi kilometriä. Sokeat yli 40-vuotiaat sarjan toiseksi tuli Kalevi Kuikanmäki. Heikkonäköiset yli 40-vuotiaat sarjan kolmanneksi tuli Olavi Eira. Onnittelut pojille.

TERVEISET TYYSKYLÄN KURSSILTA

Tämän vuoden ensimmäinen kurssi pidettiin Tyyskylässä 8–18.1.1980. Matkan jälkeen syötiin heti hyvä ateria. Meille jaettiin huoneet ja minä sain huoneoverikseni parhaan ystävättären Marja Heinosen. Meitä oli kaikkiaan 11 kurssilaista. Iltapäivällä kokoonnuimme ja vetäjä Pirjo Rissanen esitteli kurssilaiset ja ohjaajat. Meille selvitettiin myös tärkeimmät asiat kurssiohjelmasta. Huonejärjestyksessä jokainen vuorollaan joutui keittämään aamu- ja iltakahvit. Joka päivä aamupalan jälkeen oli kävelylenkki. Opiskeltiin valkoisen kepin käyttöä, piste- ja konekirjoitusta, viittomakieltä, ruuanlaittoa ja askartelua. Ryhmäkeskusteluissa pohdittiin kuurosokeiden ongelmia. Torstaina oltiin kylpylässä. Perjantaina oltiin ilta Lohjan ravintolassa. Nautimme kinkkuvoileipiä, kahvia, salaattia sekä alkoholitonta viiniä. Tietysti

myös tanssittiin. Loppiaisena Matti ja Ahti tulivat katsomaan meitä. Edellisenä päivänä tuli kuurosokeita Bulevardilta ja kaksi viikonloppuohjaajaa. Meillä oli keilailukilpailu, ratsastusta ja illanvietto. Odotelimme vähän jännittyneinä hevosten tuloa pihamalle. Tuli kaksi hevosta ja kaksi tyttöä. Me saimme ratsastaa hevosen selässä monta kierrosta. Illanvietossa kurssilaiset olivat pukeutuneena naamiaisasuun. Lisäksi oli leikkejä ja kilpailuja. Meillä oli hauskaa. Valokuvaaja kävi ottamassa meistä paljon valokuvia.

Marja ja minä teimme monta täytekakkua keski-viikon juhlaa varten. Juhlassa olivat mukana kurssilaiset ja ammattikoulun oppilaat. Keskustelimme vilkkaasti. Ohjelmassa oli lauluja, leikkejä ja näytelmiä. Torstaina kävimme Sokos-tavaratalossa. Tavaratalon emäntä tarjosi meille pullakahvit ja kertoi talon asioista sekä vastasi kurssilaisten kysymyksiin. Kävimme myös Lohjan torilla.

Viimeisenä iltana Marja luovutti Pirjolle kurssilaisten yhteisen muistolahjan. Lahja oli kaunista suomalaista taidelasia ja annettiin koska Pirjo oli tehnyt työtä kurssilaisten hyväksi. Osa kurssilaisista juttelivat myöhään yöhön. Meillä oli hauskaa kurssilla. Kiitos vetäjä Pirjolle.

Kurssiterveisin Marja ja Irma